

Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010

Rok 2010 został wyznaczony Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. Przypada on na czas poważnego kryzysu gospodarczego, finansowego i socjalnego. Częścią niezbędnej reakcji na kryzys powinno być ponowne sformułowanie wspólnej wizji społeczeństwa, które chcemy stworzyć. Dziedzictwem Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem 2010 powinno być zaangażowanie w budowanie Europy, w której mężczyźni i kobiety w każdym wieku będą żyć wolni od ubóstwa i wykluczenia społecznego. To pomoże stworzyć rzeczywisty plan wyjścia z obecnego kryzysu.

Ubóstwo i wykluczenie społeczne to ...

- „... kiedy ktoś depta twoje prawa”
- „... dni bez chleba są najdłuższe”
- „... odbieranie nam naszej przyszłości poprzez odmawianie nam kontaktu ze społeczeństwem informacyjnym”
- „... kiedy pracujesz na cały etat i nie zarabiasz dość, by godnie żyć”
- „ Osobom bezdomnym najbardziej dokuczają czas. Ciągłe muszą na coś czekać, ciągle są w drodze”
- „... kiedy regularnie dostajesz wypłatę, a twoje długi i tak rosną”
- „... ciężko jest o tym mówić, ale gdy wreszcie postanowiłam podzielić się tym z innymi, zobaczyłam, że niczym się nie różnimy i nie czułam już wstydu”
- „... kiedy budzisz się rano w tak złych warunkach, że natychmiast tracisz siłę, żeby cokolwiek robić”
- „Jestem stary i mieszkam sam. Jestem chory. Boję się samotności... Często płaczę, ale kiedy wychodzę do ludzi staram się wyglądać na spokojnego i opanowanego”

- „... bycie wciąż pod presją. To męczy. Nikt mnie nie przygotował do życia w tak trudnych warunkach”
- „W każdym urzędzie chcą tych samych dokumentów. I za każdym razem więcej kopii”
- „Nie mam dokumentów, więc dla was nie istnieję”
- „Moje dzieci pewnie odziedziczą moje ubóstwo”

(Głosy Europejczyków doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego)

Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym

Ubóstwo to nie tylko brak środków finansowych i brak dochodów z zatrudnienia czy zasiłków. Termin ten obejmuje również **brak zabezpieczenia, niepewność, brak możliwości, poczucie niesprawiedliwości i pozbawienie przysługujących praw**, takich jak dostęp do edukacji i opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa, zatrudnienia, usług i infrastruktury a także brak dostępu do informacji, kultury i uczestnictwa w życiu politycznym.

W obliczu światowego kryzysu finansowego i gospodarczego organizacje pozarządowe obawiają się, że obecna **strategia wzrostu i zatrudnienia oraz liberalizacji rynku bez należytego nacisku na sprawiedliwość, integrację, uczestnictwo i dystrybucję dóbr, nie doprowadzi nas do Europy Socjalnej, w której każdy korzysta z podstawowych praw.**

Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010 stanowi możliwość wprowadzenia takich zmian w polityce, które przyniosą rzeczywisty wpływ na zwalczanie nierówności i budowanie Europy wolnej od ubóstwa. **Dlatego wzywamy do wielkiej mobilizacji na szczeblu lokalnym, krajowym i europejskim.**

Ubóstwo to codzienność milionów obywateli Unii Europejskiej:

16% mieszkańców UE jest zagrożonych ubóstwem. To około **79 mln ludzi**.

Od 2000 r. liczba osób zagrożonych ubóstwem niemal wcale nie spadła (15% populacji w 15 państwach członkowskich w 2001 r.), a jeszcze przed początkiem kryzysu liczba ta wzrosła w 5 państwach członkowskich. Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym musi uwzględniać aspekt równouprawnienia płci.

30 mln osób w Unii Europejskiej jest niedożywionych (Europejski kongres ekspertów ds. żywienia, sierpień 2009)

Zatrudnienie nie zawsze chroni przed ubóstwem. W 2007 r. 8% zatrudnionych obywateli UE (powyżej 18 roku życia) żyło w ubóstwie. Oznacza to około **19 mln ubogich pracowników**.

W 2007 r. dochód 20% najbogatszych obywateli UE pięciokrotnie przewyższał dochód 20% najuboższych.

4% (ponad 19 mln) Europejczyków nie ma WC na wyłączny użytek gospodarstwa domowego.

18% Europejczyków mieszka w zawilgoconych domach.

64% obywateli UE uważa, że więcej decyzji powinno być podejmowanych na szczeblu UE, by chronić prawa socjalne. (Badanie Eurobarometru, wrzesień 2009 r.)

(Dane statystyczne - Eurostat)

**2010 BUILDING A
EUROPE FOR ALL**
www.endpoverty.eu

Koniec ubóstwa i wykluczenia społecznego w Europie

Prawa i godność dla wszystkich

Trzeba na zawsze skończyć ze stereotypami, dotyczącymi osób dotkniętych ubóstwem: nie ma „ubogich, którzy sobie na to zasłużyli”. Kryzys gospodarczy i zmiany w systemach ochrony socjalnej sprawiły, że więcej osób jest narażonych na ubóstwo i niepewność. Ubóstwo nie jest już czymś odległym i obcym. Prawo do zdrowia, mieszkania, edukacji, kultury i dochodu to podstawowe prawa każdego człowieka, niezależnie od wieku, płci czy statusu prawnego. Trzeba przerwać cykl dziedziczenia ubóstwa. Politykę walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym powinny kształtować zasady solidarności, równości płci, równych możliwości dla wszystkich i walki z dyskryminacją.

Gospodarka w służbie ludzi i interesu społecznego

Europejskie systemy należy przeorganizować w taki sposób, by chroniły ludzi od ubóstwa i wykluczenia społecznego. Większe inwestycje publiczne i sprawiedliwsza dystrybucja dóbr i środków powinny zająć czołowe miejsce w powstających programach gospodarczych i społecznych. Należy promować gospodarkę społeczną i łączenie działalności gospodarczej z realizacją celów społecznych (np. dostępu do opieki zdrowotnej, godnego zatrudnienia, niedrogiego mieszkalnictwa), nie tylko w odpowiedzi na nowe potrzeby społeczności lokalnych, ale również jako miejsca pracy dla wrażliwych i dyskryminowanych osób i grup.

Mobilizacja wszystkich programów

U podstaw ubóstwa leżą zarówno przyczyny osobiste jak i strukturalne. Nieodpowiednia polityka i brak zaangażowania politycznego co dzień generuje nową liczbę ubogich. Nie możemy akceptować ubóstwa jako elementu struktury społecznej. Należy ponownie przemyśleć system i uruchomić takie programy, które stawiają na pierwszym miejscu solidarność, prawa społeczne i dobro publiczne. Budowanie Europy wolnej od ubóstwa wymaga od nas mobilizacji i koordynacji wszystkich programów – polityki socjalnej, gospodarczej, zatrudnienia, zdrowia, edukacji, kultury, mieszkaniowej. Programy te muszą być mobilizowane i koordynowane na wszystkich szczeblach i wdrażane tak, by nawzajem się wspierały.

Zagwarantowanie usług podstawowych i sposoby pomocy adresowane do konkretnych grup

Dostępne dla wszystkich usługi podstawowe to niezbędna podstawa zwalczania nierówności, prowadzących do ubóstwa i wykluczenia społecznego. Niezbędne są również sposoby pomocy adresowane do konkretnych grup i osób, ponieważ osoby doświadczające skrajnych form ubóstwa i wykluczenia społecznego są szczególnie zagrożone, a ich podstawowe prawa są wyjątkowo mocno łamane.

Uczestnictwo i zaangażowanie

Uczestnictwo i zaangażowanie wszystkich obywateli ma ogromne znaczenie dla budowania zintegrowanego społeczeństwa. Mocne i dobrze działające instytucje demokratyczne są niezbędne dla zapewnienia obrony interesu publicznego. Przejrzystość procesu i odpowiedzialność za podejmowane decyzje to niezbędne elementy, gwarantujące zaufanie dla procesów demokratycznych. Demokracja uczestnicząca pozwoli zagwarantować, by głos osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym został wysłuchany. Należy promować i nagradzać osobiste zaangażowanie wolontariuszy. Należy dołożyć szczególnych starań, na rzecz tego, by osoby dotknięte ubóstwem i wykluczeniem społecznym aktywnie angażowały się w życie swoich społeczności.

Solidarność z całym światem

Europejski wymiar walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym nie może pozostawać w oderwaniu od ogólnoświatowych wyzwań związanych ze zmianami demograficznymi, migracją, zmianą klimatu i zatrudnieniem. Strukturalne przyczyny ubóstwa na całym świecie są ze sobą połączone, dlatego niezbędna jest solidarna walka o zakończenie ubóstwa na całym świecie. UE musi wzmocnić swoją rolę globalnego rzecznika sprawiedliwego handlu, umarzania długów, walki z ubóstwem i skutecznego wdrażania standardów godnej pracy.

**2010 BUILDING A
EUROPE FOR ALL**
www.endpoverty.eu

Rok 2010 musi ukazać mocne zaangażowanie polityczne w budowanie Europy Socjalnej i walkę z ubóstwem

Potrzebujemy działań politycznych!

Postulaty socjalnych NGO:

Kampania edukacyjna na temat strukturalnych przyczyn ubóstwa i wykluczenia społecznego

Rozpocznijmy wyrazistą kampanię edukacyjną na temat strukturalnych przyczyn i konsekwencji ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz przyczyn i skutków obecnego kryzysu. Kampania powinna podkreślać rosnącą przepaść pomiędzy biednymi i bogatymi oraz rolę państwa w regulacji bogacenia się i dystrybucji dóbr na rzecz realizacji praw socjalnych i gospodarczych wszystkich obywateli.

Wzmocniony dialog z osobami ubogimi i organizacjami działającymi na ich rzecz

Osoby dotknięte ubóstwem i organizacje, które je wspierają to niezbędni partnerzy w poszukiwaniu długofalowych rozwiązań kwestii ubóstwa. Należy opracować i przyjąć takie wytyczne dla UE i poszczególnych państw członkowskich, które wspierałyby uczestnictwo tych osób i ich aktywny udział w procesach podejmowania decyzji. Wdrażanie wytycznych powinny pokryć inwestycje na wszystkich szczeblach, co zapewni udział organizacji pozarządowych jako równoprawnych partnerów we wszystkich procesach podejmowania decyzji.

**2010 BUILDING A
EUROPE FOR ALL**
www.endpoverty.eu

Polityczne dziedzictwo roku 2010

Musi powstać nowa strategia zrównoważonego i socjalnego rozwoju, powstała w oparciu o prawa podstawowe, stawiająca ludzi i planetę na pierwszym miejscu, a zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego u podstaw rozwoju wszelkiej polityki UE.

Powołanie specjalnej Rady Europy na rzecz Ubóstwa i Wykluczenia Społecznego oraz złożenie przez głowy państw i rządów deklaracji, potwierdzających walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym jako kluczowy priorytet agendy UE. Deklaracja ta powinna doprowadzić do odnowienia europejskiej strategii integracji społecznej w ramach socjalnej OMK, angażując wszystkie podmioty zainteresowane i zapewniając osiągnięcie określonych celów na szczeblu krajowym i europejskim. Deklaracja powinna zobowiązywać do określonych działań na rzecz zapewnienia dostępu do godnej pracy i dostępnych usług wysokiej jakości – mieszkalnictwa, niedrogiego ogrzewania, edukacji, opieki zdrowotnej, minimalnego dochodu i usług szkoleniowych.

Postęp w dziedzinie programów dochodu minimalnego, aby każdy obywatel UE mógł wyjść z ubóstwa i żyć godnie, ustalenie wspólnej definicji odpowiedniego dochodu i sposób regularnego uaktualniania go z rosnącymi kosztami życia, a także ramy dyrektywy o dochodzie minimalnym – historyczny przełom w wysiłkach na rzecz zapewnienia wyższych standardów socjalnych.

Zaangażowanie w wyeliminowanie bezdomności w oparciu o pisemną deklarację Parlamentu Europejskiego. Opracowanie ramowej definicji bezdomności, w celu umożliwienia zebrania porównywalnych i rzetelnych danych i corocznej oceny działań podjętych na rzecz eliminacji bezdomności w UE.

**2010 BUILDING A
EUROPE FOR ALL**
www.endpoverty.eu

Fundusze wspierające zobowiązania UE do walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

W oparciu o istniejący program PROGRESS należy stworzyć nowy program walki z ubóstwem i zapewnić dodatkowe wsparcie dla działań na szczeblu krajowym, co zwiększy zaangażowanie podmiotów w poszczególnych państwach członkowskich a także wymianę doświadczeń i uczenie się poprzez tzw. „projekty pokazowe”.

Program powinien dysponować funduszami umożliwiającymi zaangażowanie osób dotkniętych ubóstwem w podejmowanie decyzji i tworzenie własnych organizacji.

Finansowanie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym powinno odbywać się z Funduszy Strukturalnych UE.

Koalicja na rzecz Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010 jest koordynowana przez **EAPN – Europejską Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu** - www.eapn.eu.
W skład EAPN wchodzi:

Krajowe sieci EAPN (www.eapn.org.pl), AFEM (Association des Femmes de l'Europe Méridionale), AGE (European Older People's Platform), **ATD Czwarty Świat** (www.atd.org.pl), Autism Europe, Caritas Europa, CEBSD (Combined European Bureau for Social Development), CECODHAS (European Liaison Committee for Social Housing), ECEV (European Volunteer Centre), COFACE (Confederation of Family organisations in the EU), Eurodiaconia, EAEA (European Association for the Education of Adults), EAPSD (European Association of Service providers for Persons with Disabilities), EBU (European Blind Union), EDF (European Disability Forum), EFSC (European Foundation for Street Children), ENAR (European Network Against Racism), EPHA (European Public Health Alliance), EPPF (International Planned Parenthood Federation European Network), EPR (European Platform for Rehabilitation), ERIO (European Roma Information Office), ESAN (European Social Action Network), EURAG (European Federation of Older Persons), Eurochild, Europejska Platforma Socjalna, EWL (European Women's Lobby), FAI (International Federation of Associations of Christian Associations of Italian workers) **FEANTSA** (European Federation of Organisations working with the Homeless), FEFAF (European Federation of Unpaid Carers at Home), ICSW (International Council for Social Welfare), IJJO (International Juvenile Justice Observatory), ILGA Europe (International Lesbian and Gay Association Europe), Inclusion Europe, MHE (Mental Health Europe), Red Cross EU Office, SMES-Europa (Mental Health Social Exclusion Europa), SOLIDAR, Workability Europe and Yes Forum (Youth and European Social Work), YFJ (European Youth Forum).

Kontakt: info@endpoverty.eu - Strona internetowa: www.endpoverty.eu